

Kroniek van Zoeterwoude

- 55000 v.C. - 8000 v.C. **Paleolithicum:** o.a. kwamen tussen 100.000 - 20.000 v.Chr. mammoeten voor in de Vlietlanden waarvan bij het zandzuigen een kies gevonden werd en in het bezit is van de Stichting "Oud Zoeterwoude".
- vóór 8300 v.C. Het zogenaamde Pleistoceen is een tijdvak waarin koude en warme perioden elkaar afwisselden. In de laatste periode, die wordt gerekend tot een koude periode, wordt het westen van ons land bedekt met een zandafzetting. In het gebied van Zoeterwoude betreft dit fijn dekzand dat zich op 12 tot 15 meter beneden het maaiveld bevindt. Dit is de laag waarin thans de heipalen worden geslagen.
- vanaf 8300 v.C. Er begint zich een blijvende klimaatsverbetering te ontwikkelen. De poolijskappen smelten af waardoor de zeespiegel gaat stijgen. De waterafvoer van de rivieren - waaronder de (Oude) Rijn - begint te stagneren. Het gevolg is een stijging van de grondwaterspiegel.
- na 7500 v.C. Ten gevolge van de stijging van de grondwaterspiegel ontstaan er in het westen van ons land grote moerassen. Een sterke veengroei is hiervan het gevolg waardoor de zogenaamde basisveenlaag ontstaat.
- na 5500 v.C. Het zeeniveau begint sneller te stijgen dan de groei van het basisveen, waardoor deze veenlaag overspoeld wordt door het zeewater. Op het basisveen wordt een laag van enkele meters zandig en kleiig materiaal - de zogenaamde oude zeeklei - afgezet. N.B. Dit is nog te vinden in de drooggemaakte landerijen rondom Gelderswoude en in de Geer.
- na 3000 v.C. In het gebied langs de zee ontwikkelen zich een aantal strandwallen waarop in sommige gevallen "oude" duinen ontstaan. De invloed van de zee wordt grotendeels uitgeschakeld. Achter deze strandwallen ontstaat een zoetwatermoeras. Op de oude zeeklei ontstaat een veenlaag, het zogenaamde Hollandveen. Buiten de invloed van het rivierwater is dit het voedselarme veenmosveen (Gelderswoude en de Geer). Op plaatsen waar het rivierwater invloed had, ontstond het voedselrijke bos- en rietveen. Door erosie ontstaan er diverse stroompjes en mogelijk ook reeds meertjes zoals de Noord Aa.
- 700 v.C. - 0 De zee krijgt meer invloed waardoor er rond de mond van de (Oude) Rijn grote gaten ontstaan in de strandwallen en de duinen. Door de opstuwing van het zeewater begint de (Oude) Rijn te verlanden en stroomt het water over het veen. Hierdoor schuren kleine veenstroompjes uit tot brede rivierarmen van de (Oude) Rijn, die zich in het moeras vertakken door vloedkreken. Deze rivierarmen en vloedkreken verlanden in rustiger tijden langzaam door de door het water aangevoerde klei. De huidige Weipoortsevlief is een restant van een dergelijke rivierarm. De huidige Meerburgerwatering en de vroegere Roomburgerwatering - thans vergraven tot het Rijn-Schiekanaal - zijn de restanten van een andere rivierarm. De afwisselende stroken van klei en veen in o.a. de huidige Groote Polder zijn hiervan tot heden de merkbare gevolgen. De "ruggen" die in het land nog zichtbaar zijn geven de plaatsen aan waar eens de vloedkreken gelegen hebben. Op de oerwallen van de Oude Rijn zet zich eveneens klei neer.
- ca. 400 v.C. Op strandwallen nabij het huidige Leiden bevonden zich - al dan niet permanent - personen die nog in de zogenaamde "IJzertijd" leefden. Op de uitloper van de strandwal Wateringen - Voorschoten zijn ter plekke van de Brahmslaan in Leiden zuidwest sporen gevonden van een dergelijke nederzetting. Opvallend is het hoge percentage botten dat afkomstig is van wild zoals reeën, edelherten, wilde varkens en hazen. Ook in de Cronesteinse polder zijn scherven uit de late IJzertijd gevonden.
- 58 v.C. - 49 v.C. Julius Caesar komt tot bij de Rijn (mogelijk de Waal). Of hij tot de huidige Oude Rijn gekomen is wordt betwijfeld. (bron: De Romeinen in Nederland door Dr. W.A. van Es pag. 27)
- 50 v.C. De Cananefaten, een nauw aan de Bataven verwant volk, beginnen zich in het westen van ons land te vestigen. Of ze ook reeds de oevers van de Oude Rijn zijn gaan bewonen is onbekend.

- 12 v.C. De Romeinse veldheer Drusus sluit een verbond met de Cananefaten. Hieruit blijkt dat de Romeinse invloed zich tot in het westen van ons land manifesteert.
- 28 De door de Romeinen onderworpen Friezen komen met succes in opstand.
- 40 In Valkenburg wordt een fort (Castellum) gebouwd afm. 90 x 120m met een bezetting van ongeveer 500 man. (bron: De Romeinen in Nederland door Dr. W.A. van Es pag. 66 & 96)
- 47 De Romeinse veldheer Corbulo begint met succes de Friezen te onderwerpen. Op bevel van keizer Claudius staakt hij de veldtocht en trekt zich terug achter de Oude Rijn. Begin van de aanleg van een verdedigingslinie langs de zuidzijde van de Oude Rijn. Een dergelijke linie bestaat uit:
- militaire forten, de zogenaamde castella. Deze werden gebouwd van hout en aarde.
 - een militaire weg, de autowegen van onze tijd. De weg langs de Oude Rijn werd aangeduid met de naam: Caput Germaniarum. Restanten van deze weg zijn gevonden achter de huidige Meerburgkerk.
- Bovendien wordt een kanaal gegraven - de Fossa Corbulonis - die de Oude Rijn verbond met de mond van de Maas. Dit kanaal volgde de route van het huidige Rijn-Schie-kanaal en de Vliet. Op de plaats waar dit kanaal uitkwam op de Oude Rijn wordt een castellum gebouwd van hout en aarde. Dit castellum wordt aangeduid met de naam Matilone, nu ter plaatse bekend met de naam Roomburg. Een brede strook land ten noorden van de Oude Rijn wordt voor de inheemse bevolking tot verboden gebied verklaard. Waarschijnlijk lieten de militairen hier hun vee grazen.
- 69 De Germaanse stammen in Noord-West Europa komen in opstand. Het Romeinse gezag wordt weggevaagd. De castella - waaronder Matilone - worden door brand verwoest. In dit castellum waren uit het huidige Spanje afkomstige militairen gelegerd.
- 70 De Romeinen herstellen hun gezag. De castella worden weer hersteld. Waarschijnlijk werd het gehele gebied op een systematische manier onder controle gebracht. Zeer waarschijnlijk werd nabij het huidige Heinekencomplex een militaire wachtpost opgericht om de Weipoortse Vliet en de daar tegenover gelegen Does te bewaken tegen eventuele opstandelingen die vanuit het moeras de Romeinse verdedigingslinie zouden willen binnendringen.
- 121 De Romeinse Keizer Hadrianus brengt een bezoek aan deze streken en geeft een Cananefaats nederzetting bij Voorburg marktrechten. Voortaan heet het plaatsje Hadrianusmarkt. (Forum Hadriani). (bron: Arch. cahier 3)
- 130 Keizer Hadrianus hervormt de militaire organisatie. Nieuwe rekruten voor de forten aan de Oude Rijn worden in de directe omgeving gerekruteerd. (bron: Arch. cahier 3)
- ca. 150 Een overstroming verwoest een burgerlijke nederzetting die lag aan een kreek langs de huidige Hogewoerd. De nederzetting is spoedig daarna weer herbouwd. Het was een agrarische nederzetting van Cananefaten die tevens enige handel dreeven. Uit de gevonden voorwerpen blijkt dat het een niet al te rijke nederzetting was.
- 158 Forum Hadriani wordt bevorderd tot hoofdplaats der Cananefaten, "Municipium Aurelium Cananefatium". Er komt in 174 een stadsmuur en gracht omheen. (bron: Arch. cahier 3)
- 172 - 174 Zeerovers uit Oost-Friesland plunderen de steden in Noord Gallië (het noordelijk deel van het groot-Romeinse rijk, langs de kust van de provincie België). Stadhouder Didius Julianus herstelt verwaarloosde Castella langs de Oude Rijn. (bron: Arch. cahier 3)
- 197 - 211 Regering van Keizer Septimius Severus. Zodra hij de macht stevig in handen heeft wordt er begonnen met de versterking van de grenssector aan de Beneden Rijn. Dit is nodig vanwege de toenemende bedreiging door de Germaanse stammen aan de andere kant van de Rijn.
- 235 De forten langs de Oude Rijn en Forum Hadriani (Voorburg) raken ontvolkt. De soldaten zijn ontevreden en rebelleren tegen de keizer. (bron: Arch. cahier 3)

- ca. 250 De Romeinen trekken weg. De inheemse bevolking is waarschijnlijk met hen meegetrokken. Dit zou erop kunnen wijzen dat door het steeds hoger worden van de waterstand het land nauwelijks meer bewoonbaar was. Een andere oorzaak kan zijn geweest het opdringen van Germaanse stammen in dit grensgebied.
- 275 Na een reeks aanvallen door de Franken op de Romeinen houdt de Rijn-linie op te bestaan. (bron: Arch. cahier 3)
- na 400 Na een periode dat de Rijnstreek niet bewoond werd dringen de Friezen zeer geleidelijk dit gebied binnen. De oudste sporen van deze bewoning in ons gebied worden gevonden nabij de voormalige Romeinse vesting Matilone, dat is in het gebied tussen Rijksweg A4 en het Rijn - Schiekanaal.
- ca. 425 De Angelen en Saksen vallen Brittannië binnen. Vermoedelijk hebben zij hiervoor ook de Oude Rijn gebruikt om per schip de zee te bereiken. Er ontstaat daardoor in de Rijnstreek een gemengde bevolking (de nieuwe Friezen).
- 688 - 695 De Frankische machthebber Pippijn II de Middelste verovert de Rijnstreek op de Friezen. De Angelsaksische missionaris Willibrordus begint in de kuststrook de Christelijke godsdienst te verkondigen. Willibrordus sticht een kerk in Oegstgeest. Waarschijnlijk op de plaats van het Groene Kerkje of in de nabijheid daarvan.
- 714 De Friese koning Radbod herovert gebieden ten zuiden van de Oude Rijn.
- 719 De Frankische machthebber Karel Martel verovert definitief de Friese gebieden ten zuiden van de Oude Rijn. Vermoedelijk zijn de vroegere Romeinse burchten en hun onmiddellijke omgeving toen "Koningsgoed" geworden.
- ca. 720 Willibrordus en Bonifacius hadden hun zetel in Utrecht. Zij ondernamen missietochten naar gebieden van Woerden, Achthoven en de duinstreken.
- 772 De Saksen komen in opstand tegen de Franken. De Angelsaksische missionaris Lebuïnus moet vluchten uit Deventer naar de bekende kloosterschool te Utrecht. Mogelijk is hij van daaruit werkzaam geweest in Soeterwoude. Hij stichtte hier een kerk welke gezocht moet worden in Suetan, een toenmalige woonbuurt langs de huidige Weipoortse Vliet. Van deze kerk is nooit een spoor gevonden. Er komen hiervoor twee plekken in aanmerking: nabij het huidige Heinekencomplex of nabij de Uiterdijk "achter" in de Weipoort. Van Suetan is afgeleid de naam Swiet(en). Ter plaatse staat het gedeelte van de Weipoortse Vliet dat door het Heinekencomplex stroomt nog steeds bekend als de Swiet. De - naar men meent Friese - naam Suetan zou de betekenis "zoete" hebben. Het is mogelijk dat de invloed van eb en vloed zich ongeveer tot dit gebied heeft uitgestrekt. De naam zou dan verklaard kunnen worden uit de natuurlijke omstandigheden ter plaatse doordat, gerekend vanuit zee, dit het eerste stroompje was met volledig zoet water.
- 834 - 837 De Vikingen trekken al plunderend langs de Rijnstreek naar Utrecht en Dorestad (nu Wijk bij Duurstede).
- 857 Weer een grote plundertocht van de Vikingen (vroeger aangeduid als Noormannen).
- ca. 860 Een grote vloedgolf treft het westen van ons land. Door dergelijke vloedgolven werden de bossen aangetast die daardoor afstierven. Heden ten dage kan men in de poldergronden rondom Soeterwoude nog restanten van deze bomen vinden.
- ca. 950 Er wordt een lijst opgesteld met de bezittingen van de St. Maartenskerk te Utrecht. Hierop staan onder meer vermeld:
- vijf boerderijen te Rodenburg. De naam Rodenburg betekent: ontginning door het rooien van bos nabij een Romeinse burcht. Deze naam is later verdrongen door Roomburg hetgeen staat voor Romeinse burcht. De restanten van Matilone zullen aldaar nog tastbaar zijn geweest.
 - drie boerderijen te Suetan. (Zie voor dit plaatsje het jaar 772)
 - één boerderij te Northa. Volgens prof. Beekman wordt hiermee de omgeving van de Noord Aa bedoeld. Indien dit juist is betekent dit dat er langs de Swiet twee woonkernen waren; nabij het huidige Heinekencomplex en nabij de Noord Aa. Misschien zijn de bewoners van het gebied bij het Heinekencomplex voor de Vikingen dieper het moerassige binnenland

ingevlucht, waardoor ook aan de Noord Aa bewoning is ontstaan.

- 1048 De Duitse Keizer verwoest de burcht te Rijnsburg. Kort hierna moet op de plaats waar twee Rijnarmen en de Mare samenkomen een burcht zijn gebouwd, de zogenaamde Leitheriburch.
- ca. 1060 De bewoners van de toen bestaande dorpen moeten een botdingbelasting gaan betalen. Een botding was een rechtsgeding die de (Hollandse) graaf hield in de plaatsen die hij tijdens zijn rondreizen aandeed. Plaatsen die na het einde van de botdingreizen ontstonden betaalden deze belasting niet. Suetan was botdingbelastingplichtig, evenals het huidige Zoetermeer. Benthuizen dat als dorp later ontstaan is niet. Suetan - de oudste vorm van de naam Swieten - kan men dus beschouwen als de hoofdplaats van een kerspel, een plattelandsdistrict. Dit district lag langs de Oude Rijn tussen de Vink en de Groenendijk. De stad Leiden bestond toen nog niet.
- 1083 Graaf Dirk V doet samen met zijn echtgenote schenkingen aan de abdij van Egmond. Tot deze schenkingen behoorde land te Suetan, Rodenburg, Rodenburgerbroek, Waldmannerveen en Boschusa. Waldmannerveen is mogelijk te zoeken bij het huidige dorp Soeterwoude. Deze naam alsmede Rodenburgerbroek duiden er op dat er toen reeds sprake was van kleine ontginningen in het moerasgebied. Boschusa is de oudste schrijfwijze voor Boshuizen (nu Leiden Zuidwest)
- ca. 1100 Aanleg van de zogenaamde "Ommedijken" en "Wendeldijken" in Soeterwoude. (Veel discussie over de juistheid !)
- 1121 Bouw van een kleine kapel op de plaats van de Pieterskerk te Leiden. Deze kapel was voor de bewoners van de woonbuurt bij de Leitheriburch. (bron: Suetan 7)
- 1163 Een enorme stormvloed waardoor de Rijnmond bij Katwijk verstopt raakt door een zandverplaatsing. Hierdoor zijn er grote problemen ontstaan met de waterbeheersing rondom de Oude Rijn. (bron: Rijnlands Molenstichting jaarboek 1983)
- 1165 De Duitse Keizer beveelt de opgeworpen dam in de Oude Rijn bij Zwammerdam weer te openen. Deze dam was aangelegd om de toestroom van water uit het oosten tot stilstand te brengen om zo de wateroverlast in het westen tegen te gaan (zie 1163). Het is niet zeker of het keizerlijk bevel ook daadwerkelijk is uitgevoerd.
- 1170 Weer een stormvloed in ons gebied.
- 1196 Opnieuw een stormvloed. Door deze stormvloeden begint de Zuiderzee vorm te krijgen. Via het Spaarne en het, toen nog kleine, Haarlemmermeer komen de gebieden ten noorden van de Oude Rijn onder de invloed van de zee. Vijftien rechtsgebieden, waaronder Swieten, sluiten zich aaneen om de gerezen wateroverlast het hoofd te gaan bieden. Hiermee doet het eerste streek-waterschap zijn intrede. In hun opdracht worden de stroompjes Does en Zijl vergraven om het water gemakkelijker naar het noorden af te laten vloeien.
- 1202 Bovenstaande waterwerken voldoen zodat het land van Woerden ook in dit afwateringssysteem kan worden opgenomen.
- 1203 - 1204 In de Rijnstreek woedt een opvolgingsoorlog tussen gravin Ada en haar oom graaf Willem I. Hevige gevechten in de Rijnstreek en rondom de Leidse burcht. In deze periode moet ook het dorpje Swieten geheel of gedeeltelijk zijn ontvolkt. Mogelijke oorzaken zijn: verwoestingen door de gevechten, of Graaf Willem I, die zich veel moeite heeft getroost om het stadje Leiden tot ontwikkeling te brengen, heeft de bewoners, al of niet gedwongen, verplaatst naar Leiden. Ook het oude Leiderdorp nabij de Zijl is in die tijd verdwenen, terwijl de bevolking van Oegstgeest drastisch in aantal verminderde. In deze periode is de stad Leiden juridisch losgemaakt van het omringende platteland. Het eerste gebiedsverlies.
- 1205 In een oorkonde wordt een Florentius (afkomstig ?) van Soetewold vermeld. Hieruit kan men opmaken dat het dorp toen al bestond. Het lag op de grens van twee ontginningsgebieden. Deze ontginnings-gebieden zijn te herkennen aan de loop van de sloten. Waarschijnlijk is het ontginningsgebied met als uitgangsg gebied de Swiet - Weipoortse Vliet - het oudste. Bij het dorp stuitte men op het ontginningsgebied dat de Meerburgerwatering als basis had. De Zwetsloot -overblijfsel van een oud

- stroompje - vormt nog de zichtbare grens tussen beide gebieden. Deze sloot loopt van de Zuidbuurt naar de Dokter Kortmannstraat (bij de familie Elderhorst).
- 1226 Boudewijn van Rodenburch treed op als getuige van de Hollandse graaf. Uit deze periode dateert te Rodenburg een donjon. Dat is een stenen verdedigingstoren die omgeven was door een palissadering van houten palen. Waarschijnlijk diende deze als vluchtplaats voor de bewoners van Rodenburg in geval van gevaar.
- ca. 1250 Eerste bouwfase van Rhijnegom. Ook dit "huys" is begonnen als donjon. Rhijnegom betekent: Huis aan of nabij de Rijn.
- 1255 Graaf Willem II bevestigt de autoriteit van het "Heemraetschap van den Spaardamme". Sinds 1324 draagt dit Hoogheemraadschap de naam Rijnland. (zie 1196 en 1202)
- 1275 Een zekere Florens van Rodenburch wordt vermeld